

Obituary

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวิทย์ ศิลาวัณนาไนย (๒๔๘๘-๒๕๖๓)

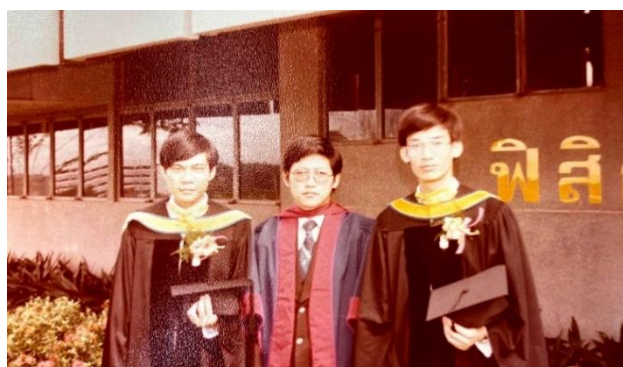
ปูชนียบุคคลแห่งวงการฟิสิกส์พลาสมาของประเทศไทย

รศ.ดร.ชัยวิทย์
ศิลาวัณนาไนย

ท่านอาจารย์ชัยวิทย์ ศิลาวัณนาไนย มีบ้านเกิดที่จังหวัดตรัง เป็นอาจารย์รุ่นแรก ๆ ของ ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในขณะที่มหาวิทยาลัยยังสร้างอาคารเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่อำเภอหาดใหญ่ ยังไม่แล้วเสร็จ จึงใช้ตึกทบวงมหาวิทยาลัยเก่า ถนนศรีอยุธยา และคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ เป็นที่ตั้งทำงานชั่วคราวของมหาวิทยาลัย ในช่วงเวลานั้น ท่านอาจารย์ชัยวิทย์ได้รับทุนโคลัมโบไปศึกษาต่อ จนจบปริญญาโท สาขาฟิสิกส์พลาสมา จากมหาวิทยาลัยนิวเซาท์เวลส์ (University of New South Wales) ประเทศออสเตรเลีย ก่อนที่จะย้ายไปเรียนต่อปริญญาเอก สาขาฟิสิกส์พลาสมา ที่มหาวิทยาลัยซัสแคตเชวัน (University of Saskatchewan) ประเทศแคนาดา โดยมีหัวข้อวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับพลาสมาในเครื่อง Z-pinch

หลังจบปริญญาเอก ท่านอาจารย์ชัยวิทย์ทำงานที่คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ประมาณปี พ.ศ. 2516 เป็นต้นมา ด้วยความที่ท่านอาจารย์เป็นคนมีความมุ่งมั่นสูง จึงประสบความสำเร็จในการบุกเบิกสร้างห้องปฏิบัติการพลาสมาแห่งแรกของประเทศไทย วิจัยและพัฒนาเครื่องพลาสมาไฟกัส พลาสมาสปัตเตอร์ พลาสมาสเปร์ย์ ฯลฯ ตลอดช่วงรับราชการที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ท่านอาจารย์ได้ดูแลและให้คำแนะนำ อาจารย์นักวิจัยรุ่นใหม่และนักศึกษา ในการทำงานวิจัย สร้างโอกาสการมีส่วนร่วมในโครงการสำคัญ ๆ ทางด้านฟิสิกส์พลาสมาและเทคโนโลยีพลังงาน สร้างแรงบันดาลใจให้พัฒนาระบวนการคิดและทักษะการทดลองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ท่านอาจารย์ได้อุทิศตนสร้างเครือข่ายวิจัยในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ร่วมกับท่านศาสตราจารย์ ดร. ถิรพัฒน์ วิไลทอง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ท่านศาสตราจารย์ ดร. พิเศษฐ์ ลิ้มสุวรรณ และท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุพัฒน์พงศ์ ดำรงรัตน์

รศ.ดร.ชัยวิทย์ ศิลาวัณนาไนย
เป็นอาจารย์ตั้งแต่ยุคก่อตั้งภาควิชาฟิสิกส์
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และเชื่อมโยงกับมหาวิทยาลัยบูรพา ที่มีท่านรองศาสตราจารย์ ดร.สุรสิงห์ ไชยคุณ เป็นแกนนำ กระตุ้นให้วงการฟิสิกส์ไทยสนใจการทำงานวิจัย และภาคอุตสาหกรรมในประเทศเข้าใจการใช้ประโยชน์จากพลาสมาและเทคโนโลยีสุญญากาศมากขึ้น

เมื่อครั้งมหาวิทยาลัยมาลายา ประเทศมาเลเซีย มีการรวมกลุ่มนักวิจัยด้านฟิสิกส์พลาสมาในภูมิภาคเอเชียและแอฟริกา เพื่อก่อตั้งสถาบันการจัดฝึกอบรมทางพลาสมา (Asian African Association for Plasma Training, AAAPT) ท่านอาจารย์ชัยวิทย์ได้เป็นสมาชิกภาคีคนแรกของประเทศไทย และนำทีมวิจัยไปร่วมเข้าคอร์สฝึกอบรมที่ประเทศมาเลเซียสองครั้ง มีการแลกเปลี่ยนนักวิจัยระยะสั้นและสนับสนุนการพัฒนาเครื่องมือวิจัยระหว่างประเทศ การเริ่มต้นสร้างความร่วมมือนี้ทำให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เข้าเป็นสมาชิกเครือข่าย AAAPT และประเทศไทยได้รับโอกาสเจ้าภาพจัดการประชุมวิชาการพลาสมาระดับภูมิภาค ในเวลาต่อมา

การพัฒนาเครื่องมือ และการต้อนรับแขกผู้มีเกียรติ ในยุคแรก ๆ ของห้องปฏิบัติการพลาสมา

นอกจากเป็นนักวิจัยที่บุกเบิกงานวิจัยพลาสมาในประเทศไทย ท่านอาจารย์ชัยวิทย์ ศิลาวัฒนาไนย เป็นครูผู้สอนฟิสิกส์มากความสามารถ ที่เปิดโลกทัศน์ กระตุ้นจินตนาการ และจุดประกายความคิดให้กับผู้เรียนในทุกโอกาส ท่านเปิดรายวิชาสอนทางฟิสิกส์พลาสมาและพลังงานให้กับนักศึกษาในภาควิชาฟิสิกส์ชั้นปีที่สองถึงสี่ พัฒนารายวิชาปฏิบัติการต่าง ๆ และออกแบบวิชาฟิสิกส์พื้นฐานสำหรับนักศึกษาคณะต่าง ๆ ในสายวิทยาศาสตร์สุขภาพโดยเฉพาะ อีกทั้งท่านอาจารย์เป็นนักคตินักเขียน ได้ประพันธ์หนังสือเกี่ยวกับรังสีเอ็กซ์ เลเซอร์ และตำราวิชาฟิสิกส์วิทยาศาสตร์ชีวภาพ ตีพิมพ์โดยสำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์ ซึ่งเป็นตำราสำคัญที่มีการอ้างอิงและใช้ต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน

สำหรับงานด้านบริหารนั้น ในช่วงรับราชการที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ท่านอาจารย์ชัยวิทย์ได้แบ่งเวลาไปช่วยงานบริหารในระดับต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย สำหรับระดับภาควิชาชั้น ท่านอาจารย์ได้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาฟิสิกส์อยู่หลายสมัย ด้วยวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกลมาก และความทุ่มเททำงานอย่างหนักต่อเนื่อง เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาภาควิชาฟิสิกส์ จนเป็นที่ยอมรับใน

ระดับประเทศและระดับสากล ด้วยมองเห็นถึงศักยภาพของบุคลากรในภาควิชา จึงส่งเสริมให้บุคลากรสายวิชาการไปศึกษาต่อจนจบปริญญาเอกหลายท่าน และชักชวนให้บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการ รู้จักที่จะทำวิจัยร่วม จนภายหลังมีหลายท่านที่สามารถขอทุนวิจัยและตีพิมพ์ผลงานวิชาการระดับประเทศได้ กล่าวได้ว่าท่านอาจารย์ได้สร้างบรรยากาศแห่งการทำวิจัยอย่างแท้จริงให้เกิดขึ้นกับหน่วยงานทั้งระดับภาควิชา คณะ และมหาวิทยาลัย ภายหลังการสถาปนามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ท่านอาจารย์ชัยวิทย์ได้ตอบรับร่วมภารกิจวางรากฐาน ด้านวิชาการและการวิจัยของมหาวิทยาลัย โดยช่วงเวลาปฏิบัติงาน ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ท่านได้ดำรงตำแหน่งบริหารสำคัญ คือ รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ และ คณบดีสำนักวิชาวิทยาศาสตร์ เป็นต้น หลังจากนั้นท่านอาจารย์ได้รับเชิญไปช่วยพัฒนามหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยดำรงตำแหน่ง คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นเวลาประมาณ 1 ปี และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ มากมาย

คณาจารย์ภาควิชาฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ

งานบริหารสุดท้าย ของท่านอาจารย์ชัยวิทย์ ศิลาวรรณา ในย คือดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญ ต้องการผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ และเป็นนักวิจัยอย่างแท้จริง ในการบริหารงานศูนย์วิจัยที่มีความก้าวหน้าในระดับสากล ท่านอาจารย์ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอนอยู่ประมาณ 2 ปี ก่อนจะเกษียณและกลับมาอยู่ที่อำเภอหาดใหญ่ เพื่อทำเกษตรตามที่ตั้งใจไว้มานาน แต่ด้วยภาวะเส้นโลหิตในสมองแตก ท่านอาจารย์ต้องใช้เวลาในการฟื้นฟูอยู่เป็นระยะเวลาหลายปี จนสามารถกลับมาทำงานได้ตามปกติ ก่อนเกิดเหตุล้มลงและเข้าพักรักษาตัวที่ โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ เป็นเวลาประมาณหนึ่งสัปดาห์ และจากไปในค่ำวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2563 ด้วยจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู ท่านอาจารย์ชัยวิทย์ ศิลาวรรณา ในย ได้บริจาคร่างกายเพื่อเป็นอาจารย์ใหญ่ ให้นักศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้ศึกษาต่อไป ท่ามกลางความอาลัยยิ่งของ ภรรยา บุตร-ธิดา เพื่อนคณาจารย์ และลูกศิษย์ ที่มาร่วมส่งร่างท่านอาจารย์ใหญ่

ด้วยจิตคารวะ

รองศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา ภูริวณิชย์กุล

ภาควิชาฟิสิกส์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่